

Varotoimet ja eristystarve eri infektiosairauksissa

Tavanomaisia varotoimia suositellaan kaikkien potilaiden hoidossa ja muut toimet tulevat sen lisäksi. Katso linkit:

[Eristys ja varotoimiluokat taulukkona, vertailu toimenpiteistä](#)

[Tavanomaiset varotoimet](#)

[Kosketusvarotoimet](#)

Infektio / sairaus	Varotoimet / eristys	Toimenpiteiden kesto, huomautuksia
Adenovirus	<ul style="list-style-type: none"> – aikuisilla tavanomaiset varotoimet – pikkulapsilla ja immuunipuutteisilla kosketus- ja pisaravarotoimet oireiden keston ajan 	Läihoidossa (alle 1,5 m etäisyydellä potilaasta) suositellaan suu-nenäsuojuksen käyttöä. Ei immuunipuutteisen potilaan kanssa samaan huoneeseen
Anthrax Kts. pernarutto		
Chlamydia pneumoniae (<i>Chlamydophila pneumoniae</i>)	Tavanomaiset varotoimet	
Clostridium difficile eli Clostridioides difficile	<ul style="list-style-type: none"> – ripuli: kosketusvarotoimet, käsien huolellinen saippua-vesipesu käsihuuhteen lisäksi, ympäristön siivous oleellista. – oireeton kantajuus:tavanomaiset varotoimet (kantajuutta ei pidä etsiä) 	2 vuorokautta oireiden loppumisesta, huomioitava eristuksen purkusiivous. C.difficile - ohje
COVID-19	Pisara- ja kosketusvarotoimet aerosolia tuottavissa toimenpiteissä ilmaeristys	48 tuntia oireiden loppumisesta ja 14 vuorokautta oireiden alkamisesta. Sairalahoidossa olevan potilaan eristyksen lopetuksesta päättää aina infektio lääkäri COVID-19 diagnostiikka ja hoito
Coxsackie – virusinfektio Kts. enterovirusinfektiot		
CPE, karbapenemaasia tuottava enterobakteeri	Kosketusvarotoimet ja tehostettu eristys siivous	Potilaskertomuksessa riskitieto CPE, eristystä vaativa kantajuus, ota yhteys hygieniahoitajaan. CPE-kantajan hoito vuodeosastolla
Creutzfeldt-Jakobin tauti	Tavanomaiset varotoimet	Jos epäily tai tieto taudista, yhteys infektioyksikköön. Konsultoi infektio lääkäriä VSSH:n ohje Creutzfeldt-Jakobin taudista
Cytomegalovirus (CMV)	Tavanomaiset varotoimet	
Difteria (kurkkumätä)	<p>Ihomuoto: Kosketusvarotoimet (iho)</p> <p>Nielumuoto: Kosketus- ja pisaravarotoimet (nielu)</p>	<p>Ihomuoto: Kunnes viljelynegatiivinen</p> <p>Nielumuoto: Kunnes viljelynegatiivinen (kaksi vähintään 24 tunnin välein otettua viljelyä negatiivisia) THL:n difteriaohje</p>
Ebolavirus	Ilmaeristys ja kosketusvarotoimet	Sairauden kesto. Jos epäily taudista, konsultoi heti infektio lääkäriä. Potilaat keskitetään yliopistosairaalaan.

Infektio / sairaus	Varotoimet / eristys	Toimenpiteiden kesto, huomautuksia
Echovirusinfektio	<ul style="list-style-type: none"> – aikuisilla: tavanomaiset varotoimet – lapsilla: kosketusvarotoimet oireiden keston ajan 	Lähihoidossa (alle 1,5 m etäisyydellä potilaasta) suositellaan suunänsuojuksen käyttöä. Ei immuunipuutteisen potilaan kanssa samaan huoneeseen.
Enterovirusinfektio	<ul style="list-style-type: none"> – aikuisilla: tavanomaiset varotoimet – lapsilla: kosketusvarotoimet oireiden keston ajan 	Lähihoidossa (alle 1,5 m etäisyydellä potilaasta) suositellaan suunänsuojuksen käyttöä. Ei immuunipuutteisen potilaan kanssa samaan huoneeseen
Epiglottiitti , aiheuttajana <i>Haemophilus influenzae</i>	Pisaravarotoimet	24 tuntia tehokkaan hoidon alusta
ESBL <i>E.coli</i> (laajakirjoista beetalaktamaasia tuottavat bakteerikannat)	<ul style="list-style-type: none"> – Tavanomaiset varotoimet – Huom: Jos ympäristö kontaminoituu eritteillä (ulosteella, virtsalla, haavaeritteellä, ysköksellä tai ihohilseellä) kosketusvarotoimet 	Potilaskertomuksessa riskitieto: ESBL <i>E.coli</i> , hoidossa huomioitava kantajuus, tavanomaiset varotoimet Infektioyksikkö purkaa riskitietomerkin vuoden kuluttua viimeisestä positiivisesta näytteestä, ellei todeta erityisiä riskitekijöitä
ESBL Klebsiella	Kosketusvarotoimet ja tehostettu eristyssiivous	Potilaskertomuksessa riskitieto: ESBL Klebsiella, eristystä vaativa kantajuus, ota yhteyttä hygieniahoitajaan. Riskitieto poistetaan vain infektioyksikön harkinnan perusteella ESBL Klebsiella –kantajan hoito vuodeosastolla
Furunkuloosi , aiheuttajana stafylokokki	Pikkulapsilla kosketusvarotoimet oireiden keston ajan	
Gastroenteriitti (ripuli ja/tai oksentelu)		
<ul style="list-style-type: none"> – aiheuttaja epäselvä ja epäillään tarttuvaa tautia, potilas oksentaa ja/tai ripuloi 	Kosketusvarotoimet ja tehostettu käsihygienia: Ensin käsien saippua-vesipesu ja sitten käsihuuhe	Oireiden kesto ja 2 vrk oireiden loppumisesta tai aiheuttajan mukaan
– <i>Campylobacter</i> -laji	Tavanomaiset varotoimet	Kosketusvarotoimet vaippaikäisillä ja inkontinenteilla
– <i>Cholera</i> -laji	Tavanomaiset varotoimet	Kosketusvarotoimet vaippaikäisillä ja inkontinenteilla
– <i>Clostridium difficile</i>	Kosketusvarotoimet, käsien huolellinen saippua-vesipesu käsihuuhteen lisäksi	2 vuorokautta oireiden loppumisesta, huomioitava eristyksen purkusiivous. C.difficile - ohje
– <i>Cryptosporidium</i>	Tavanomaiset varotoimet	Kosketusvarotoimet vaippaikäisillä ja inkontinenteilla
– <i>E. coli</i> (EHEC) ja muut ripulia aiheuttavat <i>E.colit</i>	Tavanomaiset varotoimet	THL:n EHEC-ohje
– <i>Giardia lamblia</i>	Tavanomaiset varotoimet	Kosketusvarotoimet vaippaikäisillä ja inkontinenteilla oireiden ajan
– <i>Salmonella</i> -lajit	Tavanomaiset varotoimet	Kosketusvarotoimet vaippaikäisillä ja inkontinenteilla oireiden ajan
– <i>Shigella</i> -lajit	Tavanomaiset varotoimet	Kosketusvarotoimet vaippaikäisillä ja inkontinenteilla oireiden ajan
– Virus: noro tai rota	Kosketusvarotoimet, käsien huolellinen saippua-vesipesu käsihuuhteen lisäksi, ympäristön siivous oleellista.	2 vuorokautta oireiden loppumisesta
– Muu virus kuin noro	Tavanomaiset varotoimet	Kosketusvarotoimet vaippaikäisillä ja inkontinenteilla oireiden ajan
– Yersinia-lajit	Tavanomaiset varotoimet	Kosketusvarotoimet vaippaikäisillä ja inkontinenteilla oireiden ajan
Haava-infektio: Runsaasti erittävä infektion aiheuttajista riippumatta	Kosketusvarotoimet	Kunnes runsas märkäeritys loppuu
<i>Haemophilus influenzae</i> , vakavat infektiot	Pisaravarotoimet	24 tuntia tehokkaan antibioottihoidon alusta

Infektio / sairaus	Varotoimet / eristys	Toimenpiteiden kesto, huomautuksia
Infektio / sairaus	Varotoimet / eristys	Toimenpiteiden kesto, huomautuksia
Hepatiitti		
– A-hepatiitti	Aikuisella: tavanomaiset varotoimet Vaippaikäisellä tai inkontinentilla aikuisella: kosketusvarotoimet	< 3 v ikäisillä kosketusvarotoimet sairaalahoitoaika, 3-14 v 2 viikkoa, muilla 1 viikko oireiden alusta
– B-, C- ja D-hepatiitti	Tavanomaiset varotoimet (Verivarotoimet ovat voimassa aina)	
– E-hepatiitti	Tavanomaiset varotoimet	Kosketusvarotoimet vaippaikäisillä ja inkontinenteilla oireiden keston ajan
Herpes simplex (HSV)		
– enkefaliitti	Tavanomaiset varotoimet	
– mukokutaani, uusiutuva	Tavanomaiset varotoimet	
– mukokutaani, vaikea primaari tai yleistynyt	Kosketusvarotoimet	Oireiden kesto
– neonataali infektio	Kosketusvarotoimet	Oireiden kesto
Herpes zoster (vyöruusu)	Paikallinen: kosketusvarotoimet oireiden keston ajan kunnes rakkulat ovat kuivuneet tai Tavanomaiset varotoimet, jos vyöruusualue on hyvin peitetty kolloidisidoksella , eikä potilas ole immuunipuutteinen Yleistynyt vyöruusu immuunipuutteisella: ilmaeristys ja kosketusvarotoimet oireiden kesto	<ul style="list-style-type: none"> – Kaikilla työntekijöillä tulee olla sairastetun taudin tai rokotteen antaman suoja vesirokkoa vastaan (TT-laki 48 pykälä). – Vyöruusuopotilasta ei saa sijoittaa samaan huoneeseen immuunipuutteisen potilaan kanssa
Hinkuyskä (pertussis)	Pisaravarotoimet	<ul style="list-style-type: none"> – 5 päivää tehokkaan hoidon alusta – Konsultoi infektiolääkärinä / tartuntatautilääkärinä epidemiatilanteessa THL:n ohje hinkuyskän torjunnasta
HIV-infektio (myös AIDS)	Tavanomaiset varotoimet (Verivarotoimet sisältyvät niihin aina)	Salassapidon vuoksi suositellaan yhden hengen huonetta
Impetigo (märkärupi)	Kosketusvarotoimet	24 tuntia tehokkaan hoidon alusta
Influenssa	Pisaravarotoimet	Kun potilas on ollut 24 h kuumeeton ja on kulunut 7 vuorokautta oireiden alusta tai 5 vuorokautta influenssalääkityksen aloittamisesta. Aerosolia tuottavissa toimenpiteissä FFP3 suojain. Influenssapotilaan hoito erikoissairaanhoidossa Influenssapotilaan hoito avohoidossa
Karbapenemaasia tuottava enterobakteeri (CPE)	Kts. CPE karbapenemaasia tuottava enterobakteeri	
Lavantauti	Tavanomaiset varotoimet	
Lassakuume	Ilmaeristys ja kosketusvarotoimet	Sairauden kesto. Jos epäily taudista, konsultoi infektiolääkärinä. Potilaat keskitetään yliopistosairaalaan.
Lintuinfluenssa	Ilmaeristys ja kosketusvarotoimet	Konsultoi infektiolääkärinä
Malaria	Tavanomaiset varotoimet	
Marburgin virustauti	Ilmaeristys ja kosketusvarotoimet	Sairauden kesto. Jos epäily taudista, konsultoi infektiolääkärinä. Potilaat keskitetään yliopistosairaalaan.
Meningiitti		
– aseptinen tai virus	Tavanomaiset varotoimet	Kts. entero- ja herpesvirusinfektiot
– meningokokki, (<i>Neisseria meningitidis</i>) tiedetty tai epäily	Pisaravarotoimet	24 tuntia tehokkaan antibiootihoidon alusta. Profylaksia ja hoito, kts: Meningokokki-ohje
– <i>Haemophilus influenzae</i> , tiedetty tai epäily	Pisaravarotoimet	24 tuntia tehokkaan antibiootihoidon alusta. Ei Tarvita profylaksiaa
– muu bakteeri tai sieni	Tavanomaiset varotoimet	Ei tarvita profylaksiaa

Infektio / sairaus	Varotoimet / eristys	Toimenpiteiden kesto, huomautuksia
– Meningokokkiseptis	Pisaravarotoimet	24 tuntia tehokkaan antibiootihoidon alusta. Profylaksia ja hoito: kts: Meningokokki-ohje
MERS – koronavirusinfektio (MERS-CoV, Middle East Respiratory Syndrome coronavirus) Kts. SARS	Ilmaeristys ja kosketusvarotoimet	Jos epäily tai tieto taudista, konsultoi infektio lääkäriä VSSH:n MERS-ohje
Metapneumovirus	Pisaravarotoimet	
MRSA (metisilliinille resistentti <i>Staphylococcus aureus</i>)	Kosketusvarotoimet	Huom! Infektioyksikö ylläpitää riskitietoja ja varotoimet voidaan lopettaa vain infektioyksikön päätöksestä. Yhdet negatiiviset näytteet eivät lopeta varotoimia. Konsultoi infektioyksikköä.
Mykobakteerien , atyyppisten aiheuttama infektio	Tavanomaiset varotoimet	
Mykoplasma , <i>Mycoplasma pneumoniae</i>	Tavanomaiset varotoimet	
Myrräkuume	Tavanomaiset varotoimet	
Märkärupi	Kosketusvarotoimet	24 h tehokkaan antibiootihoidon alusta
Paise (Abskessi) – runsaasti erittävä, aiheuttajasta riippumatta	Kosketusvarotoimet	Kunnes runsas erityis loppuu
Parainfluenssaviruksen aiheuttama hengitystieinfektio	– Aikuisella: tavanomaiset varotoimet – Pikkulapsilla ja immuunipuutteisilla: pisaravarotoimet oireiden keston ajan	Lähihoidossa (alle 1,5 m etäisyydellä potilaasta) suositellaan suun- nenäsuojuksen käyttöä. Ei immuunipuutteisen potilaan kanssa samaan huoneeseen.
Parvorokko (parvovirus B19 infektio)	Pisaravarotoimet	Oireiden kesto Raskaana oleva henkilökunta ei hoida parvorokkopotilasta.
Pemphigus neonatorium	Kosketusvarotoimet	Oireiden kesto
Pernarutto (Anthrax)	– Kliininen sairaus: tavanomaiset varotoimet – Altistuminen itiöitä sisältävälle jauheelle: ilmaeristys ja kosketusvarotoimet kunnes ympäristö puhdistettu	
Pertussis	Kts. hinkuyskä	
Pneumokoppi	Tavanomaiset varotoimet	
Pneumonia, aiheuttaja:		
– adenovirus	Aikuiset: Tavanomaiset varotoimet Pikkulapset ja immuunipuutteiset: Kosketusvarotoimet ja pisaravarotoimet	Lähihoidossa (alle 1,5 m etäisyydellä potilaasta) suositellaan suun- nenäsuojuksen käyttöä. Ei immuunipuutteisen potilaan kanssa samaan huoneeseen
– Keuhkoklamydia (<i>Chlamydia pneumoniae</i> tai <i>Chlamydophila pneumoniae</i>)	Tavanomaiset varotoimet	
– <i>Haemophilus influenzae</i>	Pisaravarotoimet	24 tuntia tehokkaan hoidon alusta
– mykoplasma	Tavanomaiset varotoimet	
– <i>Pneumocystis jirovecii</i> (entinen <i>P. carinii</i>)	Tavanomaiset varotoimet	
– pneumokoppi, <i>Str. pneumoniae</i>	Tavanomaiset varotoimet	
– muu bakteeri tai sieni	Tavanomaiset varotoimet	
– virus	Kts. aiheuttavan viruksen kohdalta	
Poliomyeliitti (lapsihalvaus)	Kosketusvarotoimet	
Rabies (raivotauti, vesikauhu)	Pisaravarotoimet	Jos epäily, konsultoi infektio lääkäriä Rabies ja eläimen purema -ohje

Infektio / sairaus	Varotoimet / eristys	Toimenpiteiden kesto, huomautuksia
Rinovirus	Aikuisilla:tavanomaiset varotoimet Pikkulapsilla ja innuunipuutteisilla: pisaravarotoimet oireiden keston ajana	Lähihoidossa (alle 1,5 m etäisyydellä potilaasta) suositellaan suu- nenäsuojuksen käyttöä. Ei immuunipuutteisen potilaan kanssa samaa huoneeseen.
RSV-infektio	Kosketus- ja pisaravarotoimet	Oireiden kesto
Rotavirusinfektio	Katso gastroenteriitti	
Rubella	Katso vihurirokko	
Rutto (<i>Yersinia pestis</i>)	Pneumoninen: pisaravarotoimet 72 tuntia tehokkaan hoidon alusta Imusolmukemuoto: tavanomaiset varotoimet	
Salmonellainfektiot	Katso gastroenteriitti, salmonella	
SARS (Severe Acute Respiratory Syndrome)	Ilmaeristys ja kosketusvarotoimet	Oireiden kesto + 10 vrk kuumeen loppumisesta. Jos on epäily taudista, yhteys infektiolääkäriin
Shigellainfektio	Katso gastroenteriitti, shigella	
Sikotauti (parotiitti)	Pisaravarotoimet 9 päivää turvotuksen alusta	Tartuntalain nojalla koko henkilökunnan tulee olla joko sairastanut taudin tai rokotettu (2 MPR rokotetta)
Stafylokokki-infektio (<i>Staphylococcus aureus</i>)		
– absessi iho- tai haavainfektio, runsaasti erittävä	Kosketusvarotoimet	Kunnes runsas erityys loppuu
– MRSA (Kts.MRSA)	Kosketusvarotoime	
– muut Staf.aureus infektiot	Tavanomaiset varotoimet	
Streptokokki-infektio, A-ryhmä (<i>Streptococcus pyoneges</i>)		
– iho- tai haavainfektio, runsaasti erittävä	Kosketusvarotoimet	24 tuntia tehokkaan hoidon alusta
– pneumonia, faryngiitti tai tulirokko	Pisaravarotoimet	24 tuntia tehokkaan hoidon alusta
– vakava, <i>invasiivinen</i> tauti	Pisaravarotoimet	24 tuntia tehokkaan hoidon alusta
Streptococcus pneumoniae, pneumokokki	Tavanomaiset varotoimet	
Syfilis (lues, kuppa)	Tavanomaiset varotoimet	
Sytomegaloinfektio	Tavanomaiset varotoimet	
Syyhy	Kosketusvarotoimet	24 tuntia tehokkaan hoidon alusta
Tuberkuloosi:		
– meningiitti, ei keuhkotuberkuloosia	Tavanomaiset varotoimet	
– ekstrapulmonaalinen, märkivä	Kosketusvarotoimet (ja ilmaeristys, jos riski aerosolin muodostumisesta	Kunnes erityys lakannut tai 3 negatiivista viljelyä
– yskösvärjäyspositiivinen keuhko- tai kurkunpääntuberkuloosi TAI keuhkokuvassa näkyvät onteloiset keuhkokuvamuutokset, vaikka yskösvärjäykset negatiiviset	Ilmaeristys	2 viikkoa tehokkaan hoidon alusta, jos hoitovaste on hyvä ja yskösvärjäykset kolmasti negatiiviset. Arvioitava aina erikseen, jos hoitovaste on huono. Jos epäillään lääkeresistenttiä tuberkuloosia, eristys jatkuu, kunnes herkkyysmäärittäminen saadaan.
– epäily keuhkotuberkuloosista	Ilmaeristys	Kunnes kolme yskösvärjäystä negatiiviset, jo ei laajoja tai onteloisia keuhkokuvamuutoksia.
Tuhkarokko (morbilli)	Ilmaeristys ja kosketusvarotoimet Erittäin helposti tarttuva	Oireiden kesto. Tartuntatautilain nojalla koko henkilökunta tulee olla joko sairastanut taudin tai rokotettu (2 MPR rokotetta) Tuhkarokko-ohjeistus
Tularemia (jänisrutto)	Tavanomaiset varotoimet	
Tulirokko	Katso streptokokki-infektiot	
Täit, satiaiset	Kosketusvarotoimet	24 tuntia tehokkaan hoidon alusta

Infektio / sairaus	Varotoimet / eristys	Toimenpiteiden kesto, huomautuksia
Ulkomaisesta sairaalasta tullut potilas	Kosketusvarotoimet	Ota yhteys hygieniahoitajaan. Kunnes seulontaviljelyiden (MRSA, VRE, ResGNS) tulokset valmistuneet. Konsultoi infektio lääkäriä ennen eristyksen purkua. Ulkomailta tullut potilas
Vesirokko (varicella)	Ilmaeristys ja kosketusvarotoimet Erittäin helposti tarttuva	Kunnes rakkulat kuivuneet Tartuntatautilain nojalla koko henkilökunnan tulee olla joko sarastanut taudin tai rokotettu Altistuksen jälkeinen profylaksi, jos immuniteettia ei ole: Kts mikrobilääkeopas ja konsultoi infektio lääkäriä jatkotoimista
VRE (vankomysiinille resistentti enterokokki)	Kosketusvarotoimet	Huom! Infektioyksikön ylläpitämät riskitiedot potilaskertomuksessa
Vyöruusu Kts. <i>Herpes zoster</i>		
Vihurirokko (rubella)	Pisaravarotoimet	7 päivää ihottuman alusta Tartuntatautilain nojalla koko henkilökunnan tulee olla joko sarastanut taudin tai rokotettu. Altistuksen jälkeinen profylaksi: konsultoi infektio lääkäriä.

Yhteystiedot

Infektioyksikkö
Puhelin 044 707 6874

SataDiag
[SataDiagin verkkosivut löytyvät osoitteesta www.satadiag.fi](http://www.satadiag.fi)